

Ekumenska
Humanitarna
Organizacija

**HEKS
EPER**
Bread for all.

KATALOG INTERKULTURALNIH ŠKOLSKIH PROJEKATA

„Socijalna inkluzija Roma i drugih osetljivih
grupa u Srbiji 2019–2022“

KATALOG INTERKULTURALNIH
ŠKOLSKIH PROJEKATA

„Socijalna inkluzija Roma i drugih
osetljivih grupa u Srbiji 2019–2022“

Novi Sad, 2023.

UVODNE NAPOMENE

Ovaj katalog malih školskih interkulturalnih projekata nastao je u okviru projekta „Socijalna inkluzija Roma i drugih osetljivih grupa u Srbiji 2019–2022“, koji je Ekumenska humanitarna organizacija sprovodila u partnerstvu sa 11 lokalnih samouprava u Srbiji. Projekat je finansijski podržala organizacija HEKS/EPER iz Švajcarske.

Deo projektnih aktivnosti odnosi se na aktivni doprinos Ekumenske humanitarne organizacije razvoju i unapređenju interkulturalnosti u obrazovnom sistemu. U ovom katalogu su predstavljeni primeri dobre prakse u radu s decom iz osetljivih grupa kojima je bila neophodna dodatna podrška u obrazovanju. Katalog sadrži i primere koji pokazuju kako kreativnost i posvećenost mogu da unaprede obrazovni proces u sredinama koje se susreću sa izazovima u radu s decom iz osetljivih grupa. Svako dete ima pravo na kvalitetno obrazovanje, a Ekumenska humanitarna organizacija u saradnji s obrazovnim ustanovama širom Srbije aktivno doprinosi tom cilju.

Tokom četiri godine organizovano je 14 obuka koje su obuhvatile nastavno osoblje iz 11 opština. Dvesta sedamdeset četiri osobe iz 25 osnovnih i srednjih škola učestvovala su u ovim obukama. Razvijena je specifična metodologija koja unapređuje kapacitete nastavnog osoblja da u svojim lokalnim sredinama podstiču razvoj interkulturalnog dijaloga, kao i da različito kulturno nasleđe koje postoji u njihovom okruženju predstave drugima. Njihova uloga je da kod dece, kao i kod nastavnog osoblja, razvijaju sistem vrednosti zasnovan na poštovanju različitosti i pružanju međusobne podrške. Ovakve profesionalne kompetencije nastavnog osoblja omogućuju obrazovnim ustanovama da unaprede inkluzivne procese, kao i da omoguće kvalitetnije obrazovanje svakom detetu.

Po završenim obukama, nastavno osoblje je praktična znanja i veštine usvojene na ovim obukama primenilo u praksi. Škole su uz podršku EHO tima pripremale male školske projekte i njihovom realizacijom podsticale aktivnu inkluziju dece iz osetljivih grupa u obrazovni sistem. Teme koje su podržane ovim malim projektima bile su različite i u skladu sa specifičnim kontekstima sredina u kojima se škole nalaze.

Aktivnosti svih malih školskih projekata doprinele su kvalitetnom odgovoru na specifične izazove s kojima se susreću škola, učenici, roditelji, ali i šira lokalna zajednica. Oni su suočeni s različitim kulturnim i etničkim identitetima, ali i sa izazovima koji sprečavaju decu (učenike/-ce) da u potpunosti budu uključeni u obrazovne procese i ispoljavaju svoje pune potencijale među vršnjacima. Ove aktivnosti doprinele su:

- izgradnji razumevanja i razvoju interkulturalnog dijaloga zasnovanog na poštovanju različitosti, vrednosti i normi koje imaju različite kulture u lokalnoj sredini;
- unapređenju inkluzivnog obrazovanja osetljivih grupa u Republici Srbiji, a posebno romske dece putem participativnog i aktivnog učenja i praktičnom primenom znanja i veština stečenih obukama;
- poboljšanju kvaliteta obrazovnog procesa u školama, predškolskim

- ustanovama i srednjim školama;
• dopuni kurikulumu koji se odnosi na prevenciju napuštanja obrazovnog sistema dece iz osetljivih grupa stvaranjem uslova za korišćenje potencijala koje deca poseduju.

S obzirom na to da su efekti i rezultati ovih malih školskih projekata u nekim sredinama prevazišli očekivanja realizatora, a u želji da ostanu održivi, razvijene aktivnosti uvrštene su u godišnje planove škola podržanih u projektu.

Ekumenska humanitarna organizacija i dalje će nastojati da svojim programima i projektima doprinese stvaranju boljeg ambijenta gde se različitost uvažava, poštuje i smatra bogatstvom. Imajući u vidu da je obrazovanje dugotrajan proces, želimo da s obrazovnim ustanovama podelimo ideje kako bi se nastavilo unapređenje obrazovnih i inkluzivnih procesa osoba koje dolaze iz osetljivih grupa u najširem mogućem smislu. Ovaj katalog predstavlja praktične primere i iskustva koje su škole partneri imale u sprovođenju projekta od 2019. do 2022. godine, tokom sprovođenja malih školskih projekata.

Sladana Jovanović, koordinatorica projekta

Ekumenska humanitarna organizacija

PREDGOVOR

Interkulturalizam znači biti s drugima, a ne samo pored njih.

Razvijajmo pozitivna osećanja i uverenja prema razlikama.

Koristimo razlike kao resurse da učimo.

Kulturu čine uverenja, običaji i svakodnevni život koji treba upoznati kako bi se razvilo razumevanje među narodima i obogatilo sopstveno iskustvo.

Sva savremena društva, uključujući i naše, susreću se s mnogim različitostima, promenljivim okolnostima, izazovima i prilikama, stereotipima i predrasudama. Otvorena razmena između pojedinaca i grupa različitog etničkog, kulturnog, verskog i jezičkog porekla, uz međusobno razumevanje i uvažavanje, sugeriše da ljudi iz različitih kultura mogu i treba da uče jedni od drugih. Uzajamnom saradnjom i svakodnevnom komunikacijom razvijaju se međusobna ljubav i tolerancija.

Upoznavanje sebe, razumevanje drugih i prihvatanje razlika trebalo bi da bude vodeći princip života u današnjem društvu.

Pokušajmo, ne da smanjimo naše razlike, već da naučimo zajedno da ih uvažavamo. Zato je pred vama katalog interkulturalnih projekata čiji sadržaj obiluje idejama, mogućnostima, konkretnim aktivnostima, modelima zajedničkog rada svih aktera društva, kojima nastojimo da senzibilizujemo naše okruženje i idemo ka pozitivnim promenama. Promene su moguće ukoliko našim različitostima delujemo zajedno.

Kroz jasno postavljene ciljeve, istaknute zvučne nazive projekata, tim školskog osoblja i učenika, uz podršku svojih porodica, društva i brojnih institucija, malim koracima započeli su put ka izgradnji pravednijeg društva. Svojom istrajnošću i idejama, podstaknuti motivacijom svojih nastavnika, pokazali su da različitost može da služi kao neiscrpan izvor bogatstva i brojnih mogućnosti.

Obrazovanje je prva karika koja je usmerena ka punom razvoju ljudske ličnosti, njenih vrednosti i učvršćivanju poštovanja ljudskih prava. Upravo u školskom okruženju deca imaju priliku da iskuse kulturološke razlike kroz direktan susret s pripadnicima drugih kultura i aktivnostima koje ih povezuju i time započinju razvoj svojih interkulturalnih kompetencija već u najranijem periodu. Deci, školi, nastavnom kadru potrebna je podrška i delovanje celokupnog društva. Samo uz podršku obrazovnom sistemu i zajedničkim delovanjem mreže aktera doprinosimo stvaranju interkulturalne perspektive i okruženja ispunjenog poštovanjem, solidarnošću i tolerancijom.

Interkulturalno obrazovanje je proces tokom kojeg učimo kako da živimo zajedno u svetu različitosti. Ono nam kroz svoje formalne i neformalne oblike pruža kulturalna znanja, veštine i stavove koji nas osposobljavaju da doprino-

simo poštovanju, razumevanju i solidarnosti među različitim etničkim, socijalnim i kulturnim grupama i narodima.

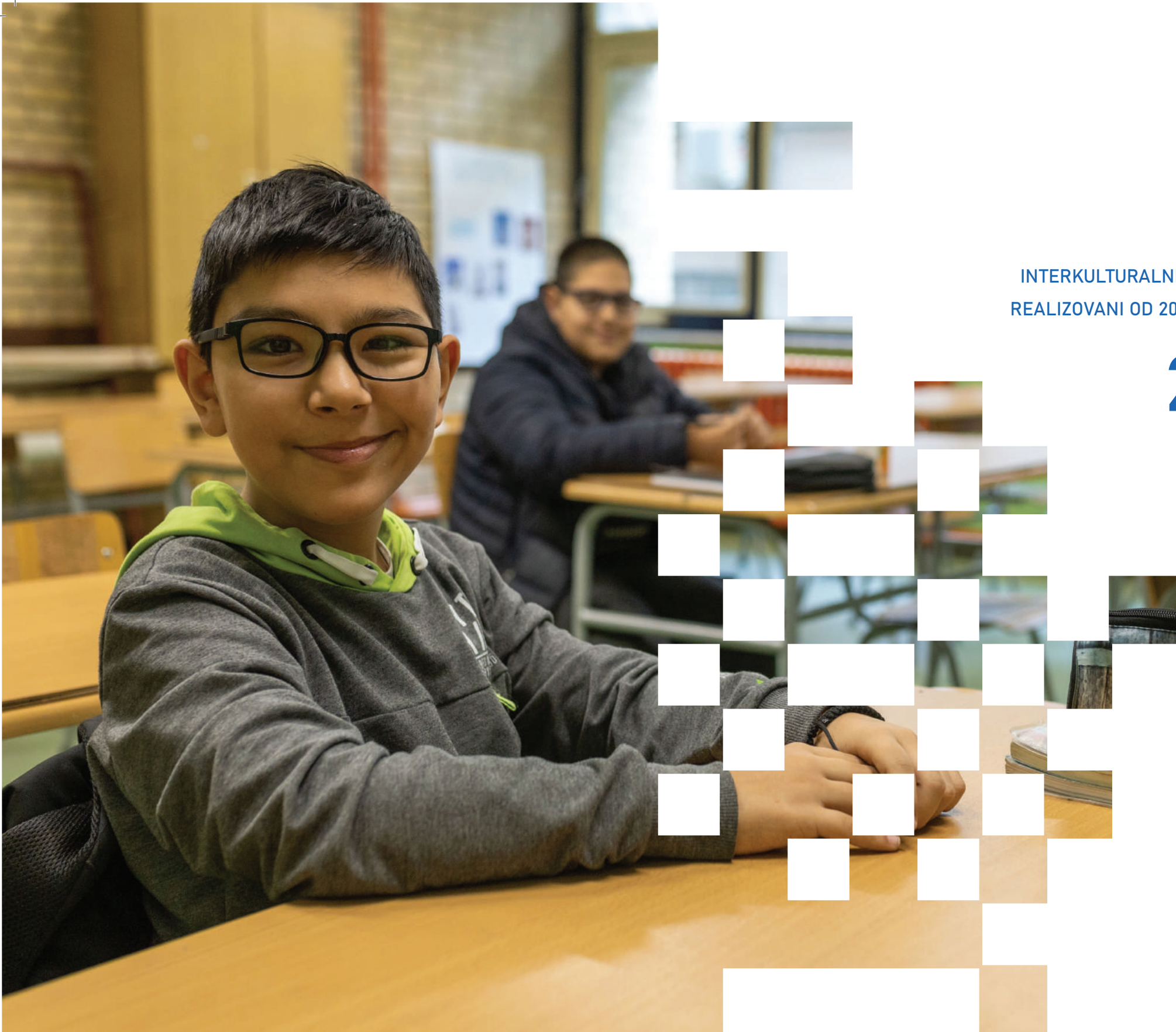
Interkulturalno učenje nam može biti od koristi da razumemo složenost današnjeg sveta kroz dublje razumevanje kako drugih ljudi tako i nas samih. Ono nam pruža priliku i snagu ne samo da se bolje snađemo u našem okruženju nego i da ostvarujemo konstruktivne i pozitivne promene u njemu. Svi smo podjednako odgovorni za to kako će izgledati društvo u kojem ćemo živeti.

„Interkulturalno“ je način života i model našeg ponašanja.

Važno je da od najranijeg detinjstva značenje reči „drugačiji“ prikažemo deci kao nešto pozitivno, kao mogućnost da prošire svoja znanja i poglede na svet.

Željka Zeljković, master pedagog
Ekumenska humanitarna organizacija

INTERKULTURALNI ŠKOLSKI PROJEKTI
REALIZOVANI OD 2019. DO 2022. GODINE

2020.

OŠ „Radomir Lazić“, Azanja „Zajedno u svetu različitosti“

Cilj projekta:

Upoznavanje romske muzike kroz pesmu i igru. Razvijanje sportskog duha, spoznaja pobeđe i poraza, potreba za timskim radom i značajem uloge svakog pojedinca u timu. Osposobljavanje učenika za primenu informacionih tehnologija, pretraživanje interneta, prikupljanje i selekcija informacija, kao i kritički osvrt na izvore informacija i relevantnost podataka.

Rezultati projekta:

Održano je osam radionica i snimljen edukativni film „Romi u Azanji“, čiji je cilj bio da pruži osnovne informacije o postojanju Roma u našoj zajednici i njihovim običajima u okviru praznika Bibijake. Film je postavljen na sajtu škole i prikazivaće se u okviru obeležavanja Dana Roma i Dana interkulturalnosti. <https://drive.google.com/file/d/13l0x6aWuVT4KLUEwgmh4nOfYRXDITXAE/view> Radionice su bile različite i svaka je imala drugačiji cilj koji je trebalo ispuniti. U prvoj i drugoj radionici učenicima je prikazana interkulturalnost, Romi su predstavljeni kroz svoju kratku istoriju, kulturu i običaje. Na trećoj radionici Romi su kroz simbolički prikaz svojih odraza senki predstavili sebe u različitim bojama. Četvrta radionica bila je muzičkog karaktera, održane su karaoke na kojima su se učenici upoznali s romskom kulturom kroz pesmu i ples. Peta radionica nosila je naziv „Igre bez granica“ i njen cilj je bio da učesnici kroz razvijanje sportskog duha spoznaju pobeđu i poraz, kao i potrebu za timskim radom. Šesta radionica bila je digitalna, učesnici su imali pristup informacionim tehnologijama gde su prikupljali podatke o istoriji Roma i učili kako se koriste foto-aparat i kamera. Na sedmoj i osmoj radionici vršile su se pripreme za snimanje filma.

Efekti projekta:

Ovaj projekat je produbio saradnju u okviru škole na relaciji učenik–nastavnik, ali i učenik–učenik, naročito je pojačana saradnja između učenika iz mlađih i starijih razreda. Kroz vannastavne aktivnosti i uključivanje učenika očekuje se smanjen broj osipanja đaka, kao i olakšana adaptacija učenika pri prelasku iz prvog u drugi ciklus.

OŠ „Jovan Jovanović Zmaj“, Surdulica „Multifunkcionalna transnacionalna biblioteka“

Cilj projekta:

Stvaranje osnove za uspešnu socijalnu inkluziju i izgradnju aktivnog razumevanja među učenicima različitog socijalnog, kulturnog, jezičkog i religijskog porekla. Razvijanje zajedničkih interesovanja kod učenika na kojima će graditi uspešnu komunikaciju, kulturnu svest i kreativno izražavanje kroz igre, ples, slikanje i verbalno izražavanje, kao i podsticanje učenika da više koriste usluge biblioteke.

Rezultati projekta:

Školska biblioteka je opremljena i obogaćena različitom literaturom dostupnom učenicima. Održano je osam radionica o promociji nabavljenog sadržaja i kroz prezentacije učenici su imali mogućnost da se upoznaju s kulturom, običajima, jezikom i književnim stvaralaštvom Roma. Održano je i osam radionica o načinu prevođenja literature sa srpskog na romski jezik i obrnuto. Takođe je održano osam radionica gde su učenici imali zadatak da crtaju stripove na romskom jeziku, kao i isti broj radionica dečjih igara različitog kulturnog miljea. Organizovana su dva štanda s nacionalnim specijalitetima i svi su imali priliku da ih probaju. Na kraju projekta učenici su imali priliku da izraze svoje likovne sposobnosti i da se njihovi radovi nađu na panou likovnog konkursa.

Efekti projekta:

Povećano je korišćenje bibliotečkog fonda. Učenici su motivisani da posećuju biblioteku i stiču nova znanja o različitim kulturama. Razvijena je interkulturalna svest i duh timskog rada.

OŠ „Heroj Radmila Šišković“, Smederevska Palanka

„Škola za sve – šansa za sve“

Cilj projekta:

Sticanje pozitivnih stavova prema školi i obrazovanju. Organizacija interkulturalnih sekcija za sve učenike škole. Kreiranje vršnjačkih timova koji će kroz saradnju unaprediti svoja znanja uz uslove da u timu budu ravnopravno zastupljeni učenici romske zajednice i ostalih zajednica. Kroz vannastavne aktivnosti obučiti učenike za obradu fotografija, teksta i upotrebu interneta pomoću tablet uređaja.

Rezultati projekta:

Organizovano je pet interkulturalnih sekcija i pet edukativnih radionica, kao i foto-safari na izletištimu u okolini grada gde je učestvovalo 25 učenika. Cilj ovih izleta bio je da se učenici petog razreda upoznaju sa značajnim mestima u našem gradu, ali i da se produbi prijateljstvo i saradnja među učenicima bez obzira na nacionalnu pripadnost. Osim edukativnog sadržaja, učenici su imali zadatak da naprave fotografije. Učenici koji nemaju svoj mobilni telefon ili foto-aparat imali su na raspolaganju tablete obezbeđene iz sredstava projekta. Najbolje fotografije učestvovala su krajem avgusta u onlajn-takmičenju na kojem su glasali nastavnici. Na osnovu rezultata ovog takmičenja izabrani su učesnici nagradnog izleta u zoo-vrt u Jagodini, a za sve učesnike obezbeđene su majice s logom projekta, prevoz, ulaz u zoo-vrt i ručak u objektu zoo-vrta Jagodina.

Efekti projekta:

Prihvatanje škole kao mesta za učenje i druženje, prevazilaženje predrasuda i ostvarivanje saradnje između učenika bez obzira na nacionalnu ili versku pripadnost.

OŠ „Mirko Jovanović“, Kragujevac

„Igram i druženjem do kvalitetnijeg suživota“

Cilj projekta:

Zbližavanje učenika romske i neromske nacionalnosti, dodatna podrška učenicima romske nacionalnosti, upoznavanje učenika iz većinske zajednice s jezikom i kulturom Roma. Ciljna grupa su bila pomenuta deca uzrasta od petog do osmog razreda.

Rezultati projekta:

U ovom projektu podeljeno je šest tablet računara učenicima koji su učestvovali. Radionice su bile različitog sadržaja. Neki od ciljeva su bili: učenje romskog jezika i kulture, bolje međusobno razumevanje, odbacivanje predrasuda, stereotipa i diskriminacije. Učenici su zajedno učestvovali i u uređenju školskog dvorišta i škole.

Efekti projekta:

Bolje razumevanje, intenzivnije i kvalitetnije druženje između učenika neromske i romske nacionalnosti, smanjenje predrasuda i stereotipa o Romima.

OŠ „Olga Milošević“, Smederevska Palanka

„Interkulturalni obrazovni kutak“

Cilj projekta:

Pružanje adekvatnih informacija, usvajanje znanja, razvijanje ljubavi i tolerancije prema drugim narodima i razumevanje njihovih običaja i osobnosti.

Rezultati projekta:

Kroz stalne postavke u interkulturalnom kutku učenici su imali priliku da u dužem periodu upoznaju različitosti kulture drugog naroda i na taj način se kod njih razvijala tolerancija, međusobno razumevanje, uvažavanje i poštovanje među sugrađanima. U okviru svakodnevnog rada učenici su imali mogućnost istraživanja i uključivanja u nove zadatke.

Efekti projekata:

Ovaj projekat je bio namenjen učenicima, zaposlenima u školi i roditeljima kojima je pružena mogućnost da se upoznaju s postavkom i njenim sadržajem. Prostor je bio opremljen digitalnim sredstvima i postamentima na kojima je bila ustanovljena postavka eksponata, dokumenata i drugih opipljivih izvora.

OŠ „Heroj Ivan Mucker“, Smederevska Palanka

„Rastimo zajedno“

Cilj projekta:

Podsticanje romske dece da se aktivnije uključuju u sistem obrazovanja, kao i podsticaj interkulturalne saradnje među učenicima. Interkulturalno vaspitanje i razvijanje empatije, kao i uspostavljanje pozitivnih relacija između učenika pripadnika različitih grupa.

Rezultati projekta:

U ovom projektu održano je pet radionica s predviđenim temama i uzrasnim grupama kroz aktivno učestvovanje 45 roditelja i 60 učenika. Nabavljeno je šest tableta koji su podeljeni najugroženijim učenicima kako bi mogli aktivno da obavljaju svoje školske zadatke. Kupljen je projektor za prikazivanje projektnih zadataka u okviru radionica, usavršene su veštine komunikacije i primene interkulturalnog pristupa u nastavi i učenju.

Efekti projekta:

Povećana informisanost roditelja o pravima i obavezama učenika, kao i informisanost svih sugrađana putem promovisanja projekta, i aktuelizacija teme interkulturalnosti.

OŠ „Jošanjička Banja“, Jošanjička Banja

„Onlajn-podrška za sve“

Cilj projekta:

Problem kojim se projekat bavi odgovor je na stanje u obrazovanju izazvano pandemijom koronavirusa; učenicima koji prate nastavu po IOP-u 1 i IOP-u 2 omogućeno je lakše praćenje nastave putem interaktivne table sa softverom na romski jezik čija je funkcija da se nastavni materijal koji se koristi prilikom dodatne podrške snimi i da posluži učenicima kao podrška u nastavi.

Rezultati projekta:

Savremeni uslovi za praćenje dodatne podrške omogućeni su dvanaest učenika koji rade po inkluzivnom planu i programu. Zahvaljujući autentičnom softveru, interaktivna tabla omogućila je predavačima da kreiraju svoja predavanja, a jedini limit u tom poslu je mašta.

Efekti projekta:

Učenici su individualno dobili dodatnu podršku u skladu s mogućnostima i potrebama. Škola je savremeno opremljena za realizaciju svih nastavnih i van-nastavnih aktivnosti namenjenih učenicima koje se mogu realizovati i onlajn.

Mašinsko-elektrotehnička škola „Goša“, Smederevska Palanka

„Različitost kao naša prednost“

Cilj projekta:

Podizanje svesti o nejednakosti u društvu, povećanje empatije prema drugima koji su različiti, spremnost za unapređivanje socijalne interakcije sa osobama drugačijeg porekla i društvenog statusa.

Rezultati projekta:

Uprkos otežanim mogućnostima realizacije radionica zbog epidemiološke situacije, aktivnosti za učenike su uspešno organizovane. Pisanje eseja, priprema materijala, nabavka potrebne opreme. Održano je 10 muzičkih radionica, koje je redovno pohađalo 15 dece i za njih su kupljene majice. Učenicima slabijih materijalnih mogućnosti obezbeđen je internet. Aktivnosti i radionice za učenike podrazumevale su učešće učenika u radionici „Istupi“, a nakon toga pisanje i slanje eseja na datu temu. Radionica je bilo 10, a pohađalo ih je 117 učenika drugog i trećeg razreda. Kroz ove aktivnosti došlo je do poboljšanja komunikacije i saradnje među učenicima, što je doprinelo boljoj atmosferi u školi. Nakon završenih radionica učenici su dobili domaći zadatak da napišu esej na temu „Različitost kao naša prednost“ i da ga pošalju elektronskim putem.

Efekti projekta:

Učenici koji su učestvovali u radionicama pokazali su veliko zadovoljstvo, naročito oni učenici koji su dobili internet. U školi je ovo bio jedan od retkih projekata koji je realizovan, pa se može reći da se podigla svest zaposlenih o dobrobiti ovakvih projekata. Radionice za učenike se mogu primenjivati i u drugim razredima i postati deo preventivnih aktivnosti u okviru zaštite učenika od nasilja, zlostavljanja, zanemarivanja i diskriminacije.

Srednja stručna škola, Kragujevac

„Učimo da živimo zajedno s drugima“

Cilj projekta:

Unapređenje interkulturalnog obrazovanja kroz realizaciju ovog projekta, razvijanje kurikuluma u kome svi participiraju, poboljšanje komunikacije na nivou škole i unapređenje inkluzivne kulture.

Rezultati projekta:

Održano je 20 interkulturalnih radionica, kao i isti broj radionica na temu učenja. Izrađeno je 40 planova podrške. Realizovana je horizontalna razmena unutar ustanova na temu: planiranje, realizacija i vrednovanje nastave kroz razmenu i timski rad. Dvadeset pet nastavnika je učestvovalo u horizontalnoj razmeni, 400 učenika je prisustvovalo radionicama o interkulturalnosti, a 150 učenika je prošlo radionice na temu učenja. Održane su dve tribine na temu participacija učenika u školi u organizaciji učeničkog parlamenta i učestvovalo je 60 učenika.

Efekti projekta:

Ciljne grupe su unapredile svoja znanja, veštine i stavove iz sledećih oblasti: komunikacija, timski rad, kultura, inkluzija, interkulturalnost, multikulturalnost, učenje, saradnja i primena instrumenata za saradnju.

Srednja škola „Žikica Damnjanović“, Smederevska Palanka

„Svi smo deca ovog sveta“

Cilj projekta:

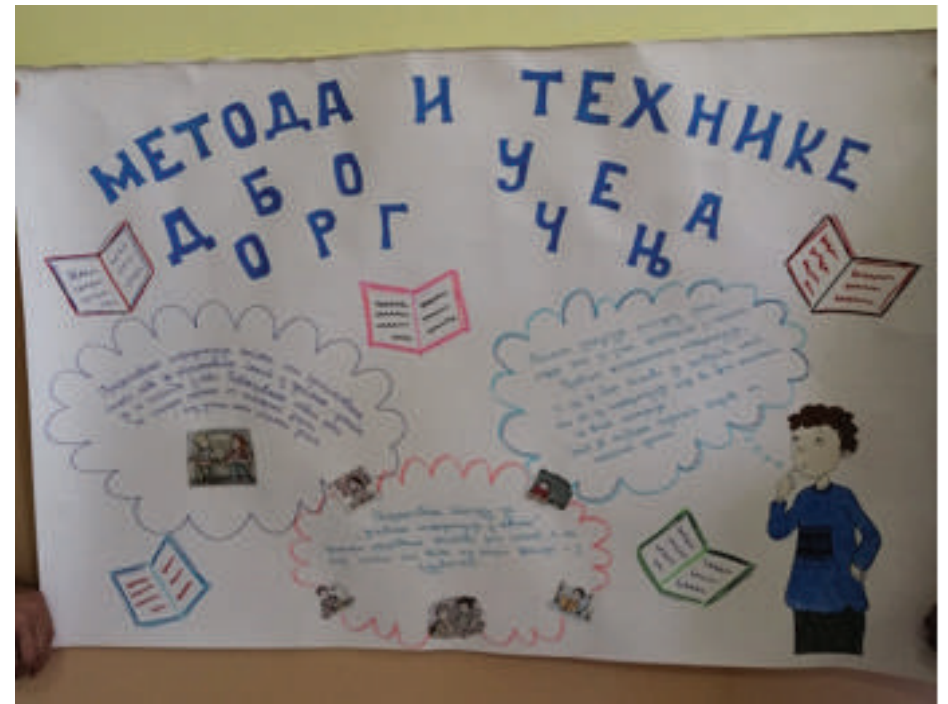
Promovisanje različitosti. Razvijanje tolerancije. Smanjenje stereotipa i diskriminacije. Stvaranje multikulturalnog društva i pogodnog okruženja za sve. Smanjenje broja učenika koji rano napuštaju školu kroz učestvovanje u vannastavnim aktivnostima.

Rezultati projekta:

Realizovane su radionice na temu tolerancije, diskriminacije, prihvatanja različitosti, smanjenja kulturalnog jaza. Jačanje kapaciteta i veština kod dece koji doprinose prihvatanju vršnjaka kako u školsko okruženje tako i u lokalnu zajednicu. Rezultat radionica su posteri promocije tolerancije, interkulturalnosti i antidiskriminacije koji su važan vodič ka pravilnim i sigurnim koracima pružanja podrške.

Efekti projekta:

Pošto škola već poseduje obučeni tim vršnjačkih edukatora protiv diskriminacije i za razvijanje interkulturalnosti, on će biti iskorišćen kao važan resurs u realizaciji planiranih projektnih aktivnosti i svojim ustaljenim delovanjem doprineće održivosti projekta i njegovih rezultata. Realizovanim radionicama i širenjem mreže otvorenosti ka različitim kulturama stvara se i održava pozitivna školska klima i atmosfera.

2021.

OŠ „Olga Milošević“, Smederevska Palanka

„Upoznaj moju kulturu kroz planinarsku avanturu“

Cilj projekta:

Širenje znanja o romskoj i srpskoj kulturi. Razvijanje socijalnih i građanskih kompetencija koje doprinose poznavanju, poštovanju i razvoju interkulturalnog odnosa među kulturama, kao i konstruktivnom učešću u društvenom životu i unapređenju života u zajednici.

Rezultati projekta:

Održane su tri planinarske šetnje u pratnji učitelja. Učenici su došli do područne škole u Pridvoricama, gde ih je sačekalo slatko iznenađenje u vidu srpskih i tradicionalnih kolača. Nakon slatkog poslužjenja učenici su imali edukativno predavanje o srpskoj i romskoj kulturi, nakon čega su se nadmetali u tradicionalnim igrama. Održana su dva orijentiring takmičenja u kojima su deca, rešavajući zadatke iz gradiva naučenog u ovom projektu, prelazila mapu gde je poslednji trag bio tablet na kom je prikazan jedan od video-snimaka vezan za kulturu Srba i Roma koje su deca prethodno snimila. Tokom druge šetnje posetili su izvor kisele vode u Vodicama. Ono što je deci privuklo najviše pažnje i što je najviše uticalo na ostvarenje ciljeva projekta jeste usputna poseta romskoj slavi Bibiji. Učenici su prisustvovali sveštanju kolača i početku proslave gde su se kolačari predstavili kao sjajni domaćini. Tada se videlo da je ovaj projekat počeo da daje rezultate, jer su učenici bili zainteresovaniji za romsku kulturu, jezik i običaje. Učenici su se družili bez predrasuda.

Efekti projekta:

Učenici su dobili planinarsku opremu, učlanjenje u POSK Jasenica i osnovnu obuku o planinarenju. Izgrađen je pozitivan stav prema različitostima i komunikacija među učenicima različitog kulturnog porekla. Smanjene su predrasude prema Romima i poboljšana je informisanost neromskih učenika o načinu života, navikama, poreklu, običajima i kulturi Roma.

OŠ „Veljko Petrović“, Begeč

„Razlike“

Cilj projekta:

Zbog postojeće multikulturalnosti u školi, neophodno je stvaranje uslova i sredine za borbu protiv različitosti, jačanje međusobnog upoznavanja učenika, kao i za zajedničku uključenost u nastavne i vannastavne aktivnosti. Akcentat je na jačanju interkulturalnih kompetencija učenika i veća socijalna interakcija među učenicima različitog sociokulturalnog porekla. Izgradnja fleksibilnijeg stava prema kulturnim razlikama.

Rezultati projekta:

Kroz projektne aktivnosti realizovano je 16 radionica, koje su podstakle aktivno učešće 40 učenika različitog sociokulturalnog porekla. Aktivnosti je pratila vizuelna prepoznatljivost (logo, majice, produkti s radionica, kratak prateći film). Na osnovu rezultata analize stavova učenika uključenih u radionice i učenika koji još nisu obuhvaćeni projektom stvara se uvid u postignute promene. Sama analiza je prvi korak ka uvidu u pozitivne promene koje su ostvarene i stepenik ka daljem širenju i jačanju jednakosti i zajedništva na nivou škole.

Efekti projekta:

Održavanje kontinuiteta u realizaciji radionica u narednoj školskoj godini u okviru ostalih odeljenja. Širenje primera dobre prakse angažovanih učenika predstavljanjem produkata nastalih u okviru realizovanih radionica, fotografija i kratkog video-filma. Dodatna uključenost i angažovanost nastavnika koji su prošli obuke koje se odnose na interkulturalnost.

Srednja škola „Žikica Damnjanović“, Smederevska Palanka

„Negujmo toleranciju“

Cilj projekta:

Suočavanje s predrasudama i stereotipima prema pojedincima i grupama kroz radioničarski rad. Okupljanje i ojačavanje vršnjačkog tima za vođenje radionica. Priprema interkulturalnog kutka. Širenje i realizacija radionica u drugim školama, jačanje saradnje.

Rezultati projekta:

Uz pomoć vršnjačkih edukatora, u Osnovnoj školi „Olga Milošević“ organizovana je radionica „Spasimo Zemlju“, koja je doprinela osveščivanju vrednosti kod učenika i nastavnika, prevazilaženju predrasuda i prihvatanju činjenice da smo svi deo jedne multikulturalne zajednice gde god da živimo. Organizovane su i tematske radionice upoznavanja kulture romske populacije, kao i kulture izbeglica iz Sirije. Učenici su zajedno radili na kreiranju virtuelnog interkulturalnog kutka. Osnaženi su da diskutuju i da zajedno i timski rade, kao i da svoje znanje prenesu mlađima od sebe. Najbolji način da se borimo protiv diskriminacije jeste da se o tome više govori i uči o drugačijim kulturama i da se svi više edukujemo. U radu je, prema mišljenju učenika, uočena potreba za podrškom deci kojoj je neophodna dodatna podrška u učenju, što otvara mogućnost podizanja senzitivnosti u školi ka inkluziji i edukaciji učenika o tome kako bi prihvatili vršnjake koji teže savladavaju nastavno gradivo.

Efekti projekta:

Plan rada vršnjačkih edukatora o diskriminaciji postao je deo akcionog plana prevencije diskriminacije u školi. Učenici će sarađivati s mentorom tokom godine i osmišljavati preventivne aktivnosti za učenike srednje škole. Ovaj projekat je probudio saradnju u okviru škole na relaciji učenik–nastavnik, ali i učenik–učenik. Kroz vannastavne aktivnosti i uključivanje učenika očekujemo manji broj osipanja đaka, kao i olakšanu adaptaciju učenika na srednju školu. Projekat je promovisan na sajtu škole, Fejsbuk stranici škole i Instagramu. Učenici obe škole izradili su zajedničku onlajn–knjigu o sirijskoj kulturi na osnovu svega što su bili u prilici da čuju i vide u okviru radionica.

OŠ „Radomir Lazić“, Azanja

„Putujem, upoznajem, saznajem“

Cilj projekta:

Oснаživanje pripadnika romske nacionalnosti i učenika koji dolaze iz nestimulirane porodične sredine, uvođenje u avanture otkrivanja i saznavanja posetom kulturnih centara iz okruženja. Sticanje osnovnih manira ponašanja u javnim i kulturnim ustanovama, osposobljavanje za prevazilaženje problema u usvajanju i primeni znanja iz nastavnih i vannastavnih aktivnosti. Razvijanje samopouzdanja i pozitivne slike o sebi.

Rezultati projekta:

Održano je šest radionica od kojih je svaka imala jedinstven cilj. Prva radionica je doprinela boljem upoznavanju između učenika, osnažila osvrt na sopstvene različitosti, kao i uviđanje međusobnih sličnosti u potrebama i interesovanjima. Na drugoj radionici učenici su imali zadatak da smisle pesmice o sebi, koje su potom nasumično izvlačene i čitane dok su učenici imali zadatak da prepoznaju o kome je reč. Treća radionica se odnosila na jačanje timskog rada, učenici su dobili zadatak da od smokija i čačkalica naprave kućicu koristeći samo jednu ruku, gde su uočili da im je pomoć drugara i te kako potrebna i da je važno biti tim da bi se došlo do cilja. Četvrta radionica je imala za cilj razvijanje kritičkog mišljenja i ljubavi prema čitanju. Cilj pete radionice je bio upoznavanje učenika sa značajem životne sredine, njenim blagodatima i očuvanju. Sa stečenim znanjem o značaju životne sredine došli su do šeste radionice, gde su imali priliku da ulepšaju i oplemene svoje školsko dvorište. Učenici su kroz ovaj projekat obišli razne znamenitosti kao što su gradska biblioteka, bioskop, manastir Kaporin s Crkvom Svetog Stefana, jezero Kudreč, koje u imenu krije legendu svog postanka, i fabriku koja je prva u Evropi po proizvodnji ekoloških grafitnih olovaka i bojica od papira.

Efekti projekta:

Projekat je probudio saradnju na relaciji učenik–nastavnik, ali i učenik–učenik, naročito je pojačao saradnju između mlađih i starijih učenika. Takođe je doprineo promovisanju aktivnosti škole i značaja pružanja podrške učenicima koji dolaze iz socijalno, ekonomski i obrazovano nestimuliranih sredina. Škola je počela da obeležava Dan Roma i Dan interkulturalnosti, što dotad nije radila.

Poljoprivredno-šumarska škola „Josif Pančić“, Surdulica

„Volim školu koja voli mene“

Cilj projekta:

Podsticanje učenika romske nacionalnosti da se aktivnije uključe u rad škole i češće koriste usluge školske biblioteke. Uspostavljanje saradnje između učenika svih nacionalnosti, razvijanje kulturne svesti i kreativnog izražavanja kroz igru, ples, slikanje, čitanje i pisanje.

Rezultati projekta:

Školska biblioteka je opremljena i obogaćena različitom literaturom na romskom jeziku koja je dostupna svim učenicima. Održano je šesnaest radionica. Osam radionica gde su učenici imali mogućnost da razmene svoje mišljenje i znanje o svojoj kulturi i osam radionica likovnog izražavanja, gde su na kraju urađeni panoi s radovima likovnog konkursa. Organizovan je štand s nacionalnim specijalitetima. Prezentacija projekta sa ispunjenim ciljevima emitovana je u lokalnoj emisiji gde je škola bila gost.

Efekti projekta:

Nastavničko veće je usvojilo ideju da se svake godine organizuju interkulturalni događaji u školi. Lokalno stanovništvo je upoznato s dešavanjima u školi kroz učešće u lokalnoj radio-emisiji, što je doprinelo većem upisu dece u školu. Povećano je korišćenje bibliotečkog fonda. Učenici romske i neromske nacionalnosti su motivisaniji za dolazak u školu, gde su stekli nova znanja, razvili svest i duh timskog rada.

OŠ „Vuk Karadžić“, Novi Sad „Moje komšije“

Cilj projekta:

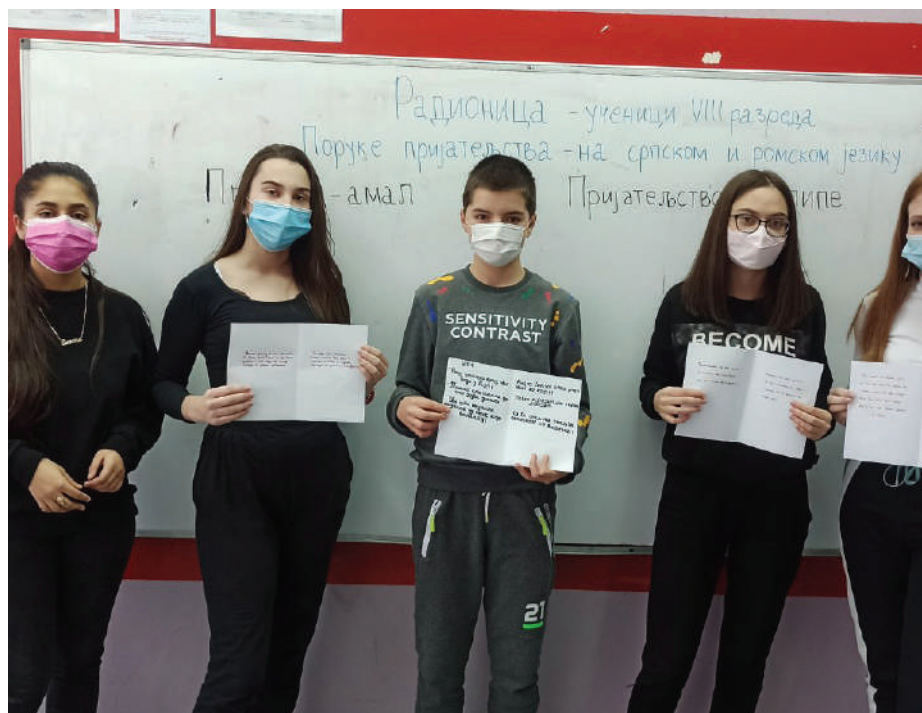
Projekat se bavio problemom među pripadnicima različitih kultura, interkulturalnosti i poboljšanjem komunikacije i razumevanja. Namenjen je učenicima od prvog do osmog razreda i njegov cilj je bolje razumevanje kulture, tradicije i vrednosti u okruženju, čime se doprinosi razvoju tolerancije i prihvatanja. Učenici su proučavajući kulturu i tradiciju drugih razvijali pozitivan stav prema različitostima.

Rezultati projekta:

Učenici su aktivno učestvovali u raznovrsnim radionicama. Održano je šest radionica od oktobra do decembra. Koordinator je definisao nastavne predmete kroz koje se mogla obraditi tema kulture i tradicije drugih naroda. Učenici su se bavili izučavanjem kulture folklora i običaja kod Roma, Slovaka, Mađara i Rusina. Tokom radionica učenici su izrađivali plakete i pozivnice za završnu manifestaciju. Nastavnici srpskog jezika, likovne kulture, kao i muzičke kulture osmislili su priredbu koja je bila izvedena na završnoj manifestaciji. Zajedno s učenicima i uz pomoć IT-a, učitelji trećeg razreda realizovali su kviz u programu Kahu u kojem su učenici na zabavan način učili o kulturi i tradiciji drugih.

Efekti projekta:

Projekat je bio realizovan interkulturalno i biće implementiran u nastavne sadržaje. Učenici su kroz ovaj projekat zavoleli i razumeli muziku, folklor i običaje drugih naroda.

OŠ „Vuk Karadžić“, Surdulica „Ako imaš knjigu, nisi sam“

Cilj projekta:

Opremanjem biblioteke sadržajem na romskom jeziku podstaći učenike romske nacionalnosti na veće korišćenje usluga biblioteke. Stvaranje osnove za uspešnu socijalnu inkluziju i izgradnja aktivnog razumevanja među učenicima različitog socijalnog, kulturnog, jezičkog i religijskog porekla. Razvijanje kulturne svesti i kreativnog izražavanja kroz igru, ples, slikanje i verbalno izražavanje radi saradnje, bližeg upoznavanja i stvaranje zajedničkih interesovanja kod učenika svih nacionalnosti.

Rezultati projekta:

Opremljena i obogaćena školska biblioteka s različitom literaturom na romskom jeziku dostupnom učenicima. Povećana motivisanost učenika romske nacionalnosti za dolazak i korišćenje školske biblioteke. Kroz organizovane projektne aktivnosti učenici su imali priliku da steknu znanja o različitim kulturama, da se kod njih razvije interkulturalna svest i timski duh. Aktivnosti su proširene i na lokalno stanovništvo kroz upoznavanje s dešavanjima u školi učešćem u lokalnoj radio-emisiji, podelom flajera i postavljanjem postera, što će uticati na to da se lakše informišu i upišu svoju decu u našu školu. Takođe, realizovane su radionice promocije kulture, običaja, jezika i književnog stvaralaštva Roma, radionice o načinu prevođenja literature sa srpskog na romski jezik i obrnuto, radionice crtanja stripova na romskom jeziku i radionice dečjih igara različitog kulturnog sadržaja. Kroz zajedničko druženje organizovano je upoznavanje i degustacija nacionalnih specijaliteta.

Efekti projekta:

Povećana motivisanost i korišćenje biblioteke kroz opremanje i organizovanje brojnih tematskih aktivnosti koje će imati kontinuitet i u daljem radu. Povećan je stepen motivisanosti dece romske nacionalnosti za dolazak u školsku biblioteku. Učenici su razvili interkulturalnu svest i duh timskog rada i saradničkih odnosa, kao i znanja o prisutnosti različitih kultura.

OŠ „Jožef Atila“, Novi Sad

„Svi smo isti“

Cilj projekta:

Promocija interkulturalnog dijaloga i podsticanje inkluzije dece i mladih u obrazovni sistem. Korišćenje resursa škole, multikulturalnog okruženja i šarenolikog nacionalnog sastava zaposlenih u školi, u kojem učenici i zaposleni neguju jezik s elementima nacionalne kulture. Prožimanje aktivnosti projekta i nastavnog procesa škole u kombinaciji s vannastavnim aktivnostima, što omogućava održivost projekta tj. repeticiju aktivnosti sledeće školske godine s novom generacijom učenika.

Rezultati projekta:

Učesnici projekta su bili učenici izbornog predmeta jezika s elementima nacionalne kulture. Krajnji korisnici su svi učenici škole, roditelji, lokalna zajednica i mediji. Aktivnosti koje su sprovedene: poseta Muzeju Vojvodine, postavka nacionalne nošnje.

Efeki projekta:

Bavljenje tematikom interkulturalnog dijaloga za školu „Jožef Atila“ bilo je veoma značajno, jer je u školi zastupljeno više nacionalnosti: Srbi, Mađari, Romi, Slovaci, Bošnjaci, Goranci, Albanci i drugi. U školi su se dešavali incidenti na bazi nacionalne pripadnosti. Projektnim aktivnostima povećana je senzibilizacija na različitosti u pogledu nacionalne pripadnosti. Radom na zadatoj temi poboljšano je poznavanje i razumevanje, kao i sticanje uvida u lepotu različitosti.

OŠ „Raška“, Raška

„Interaktivni JA“

Cilj projekta:

Nabavkom interaktivne table sa softverom za romski jezik podstiće se veća aktivnost učenika u nastavnom procesu, mogućnost prilagođavanja učenika različitim stilovima učenja, podrška inkluzivnom obrazovanju, razvijanje digitalnih veština i jačanje motivacionih veština.

Rezultati projekta:

Kroz obuku za korišćenje interaktivne table nastavnicima se pruža veća kreativnost u pripremi i predstavljanju nastavnih sadržaja, kao i u prenošenju znanja. Interaktivna tabla sa softverom na romskom jeziku doprinosi većem angažovanju dece romske populacije, napredovanju i uključenosti u nastavni proces. Poseban značaj ogleda se u doprinosu kod dece koja pohađaju nastavu po inkluzivnom planu i programu jer im se pružaju uslovi za dodatnom podrškom.

Efeki projekta:

Opština Raška, kroz saradnju s lokalnim školama, lokalnim udruženjem osoba s invaliditetom i centrom za socijalni rad, radi na primeni šireg pristupa inkluzivnom obrazovanju i povećanju uključenosti osoba s teškoćama u razvoju u društveni život zajednice na svim nivoima. U školama se primenjuje inovativni pristup podrške razvoju svakog učenika u granicama njihovih sposobnosti. Korišćenje interaktivne table pruža širok raspon mogućnosti učenja pomoću inovativnih metoda, raznovrsnosti sadržaja i doprinosi održivosti pružanja usluga za dodatnom podrškom svim učenicima.

OŠ „Sutjeska“, Raška

„Pomažući drugima rastemo zajedno“

Cilj projekta:

Kako je romska populacija na margini društva u celoj Srbiji, nastojimo da podržimo veću uključenost dece romske populacije u školske i vanškolske aktivnosti. Implementacija socijalne inkluzije u već postojeće društvo. Uključenost nadarenih učenika kao pomoć u učenju dece romske populacije. Dugoročna inkluzija Roma i nastavak srednjoškolskog obrazovanja.

Rezultati projekta:

Na nedeljnom nivou realizacija osmočasovnog dodatnog rada s decom. Jačanje vršnjačke saradnje i međusobne edukacije. Rad na pripremi i radionica pod nazivom „Kviz znanja“ kao provera postignutih rezultata na kraju realizacije projektnih aktivnosti. Jačanje vršnjačke edukacije pružanjem podrške u učenju.

Efekti projekta:

Širenje primera dobre prakse i pozitivnih iskustava vršnjačke edukacije. Nastojanje da detaljnom i dugoročnom razradom dati pilot-projekat bude novi metod i način inkluzije Roma u obrazovanje. Ojačani su finansijski i organizacioni kapaciteti škole u pisanju projekata, kao i mogućnost konkurisanja za sredstva iz EU fondova u budućnosti. Institucionalna održivost ogleda se u znanju i iskustvu koje je škola stekla realizacijom datog projekta.

2022.

OŠ „Sonja Marinković“, Novi Sad

„Sonjovizija“

Cilj projekta:

Edukacija velikog broja osoba na temu interkulturalnosti, unapređenje saradnje i timskog rada između učenika i nastavnika, promovisanje talenata, sticanje samopouzdanja i osećaja pripadnosti. Sticanje digitalnih, estetskih i organizacionih kompetencija. Ponavljanje sličnog koncepta programa svake godine s drugim temama.

Rezultati projekta:

Održan je koncert na kojem su učestvovali učenici ove škole različitog uzrasta, izvodili su pesme i kompozicije različitih kultura prisutnih u školi. Na koncertu su se čuli dijalozi voditelja, roditelja i dece na različitim jezicima. Uspostavljen je timski rad između učenika, nastavnika i roditelja. Učenici su sa svojim nastavnicima mentorima imali zadatak da istraže kako se proslavlja rođendan u određenoj kulturi. Snimljeno je devet kratkih video-spotova koji predstavljaju određenu kulturu, poput onih na Evroviziji. Naučeno je nešto novo o određenoj kulturi, s posebnim osvrtom na proslavu rođendana u devet kultura. Osvešćene su univerzalne vrednosti i ojačane životne kompetencije svih aktera projekta.

Efekti projekta:

Evaluacija je pokazala da postoji velika motivisanost da se „Sonjovizija“ organizuje sa izmenjenom temom svake naredne godine. Velika je želja da to postane tradicija škole. Osvešćeno je saznanje da su roditelji veliki resurs škole i da su raspoloženi da pomognu na različite načine. Učenički parlament je preuzeo organizaciju gledanja snimljenih interkulturalnih filmova na redovnim časovima. Najsnažniji efekat se oslikava u rečenici izvučenoj iz evaluacije. Osoba je napisala: „Dobro je što smo bili izvučeni s nastave“, iako nije znala da je upravo učestvovanje i pripremanje interkulturalne priredbe učenje veoma važnih životnih načela. Dva meseca deca nisu osetila da sve vreme uče i stiču nove kompetencije koje su im neophodne za životno funkcionisanje. To je uspeh.

OŠ „Olga Milošević“, Smederevska Palanka „Daj mi šansu i videćeš da umem“

Cilj projekta:

Saradnjom i svakodnevnom komunikacijom dece pripadnika različitih naroda, razvijati međusobnu ljubav i toleranciju, kao i razumevanje različitih običaja i posebnosti. Kroz realizaciju projektnih aktivnosti učenici koji u njima učestvuju imaju priliku da pokažu kako nije važno kom narodu pripadamo da bismo bili uspešni u onome što radimo. Prikazati da je moguće biti različit, sa istom željom i ciljem, i na taj način, ličnim primerom, podstaći svu decu i ljude koji budu upoznati s projektnim aktivnostima na veći stepen empatije. Predstavljanje talenata za različite vrste umetnosti koje većina Roma dobija svojim rođenjem društvenoj zajednici iskoristiti kao važan instrument za osnaživanje i bolje pozicioniranje u društvu. Takođe, mnoga romska deca, nažalost, nikada nisu putovala van teritorije opštine, te će aktivnosti ovog tipa biti idealna prilika za to.

Rezultati projekta:

Kroz svakodnevnu komunikaciju na probama pri izradi predstave i putovanjima na festivale učenici upoznaju drugu kulturu i običaje. Redovnim dolascima na probe razvija se odgovoran odnos prema radu i doslednosti. Deca su angažovana kroz učešće na lokalnim, regionalnim i republičkim pozorišnim festivalima za decu. Realizovana je izložba fotografija i video-intervju, a lokalna društvena zajednica upoznata je s projektom u Narodnom muzeju Smederevska Palanka. Posebno je značajna uključenost Roma u aktivnosti različitih ustanova kulture. Razvijena je ljubav prema pozorišnoj umetnosti. Potpisan je Memorandum o saradnji i podršci u realizaciji projekta između ustanova OŠ „Olga Milošević“ i Gradskog pozorišta, kao i OŠ „Olga Milošević“ i Narodnog muzeja u Smederevskoj Palanci.

Efeki projekta:

Projekat je osmišljen tako da se može realizovati i po završetku projektnih aktivnosti učešćem na različitim lokalnim, regionalnim i republičkim festivalima, ali i u novoj školskoj godini pripremanjem nove pozorišne predstave. Po završetku projekta video-intervjuom s učenicima koji su učestvovali u projektnim aktivnostima motivišu se i druga romska deca da se pridruže dramskoj sekciji u novoj školskoj godini. Ove godine s projektnim aktivnostima će se upoznati lokalna zajednica, dok bi sledeće to mogli biti gradovi i opštine iz okruženja. Na taj način projekat bi postao održiv, cilj predstavljen široj društvenoj zajednici, a status Roma i romske dece u društvu podignut na viši nivo.

OŠ „Veljko Petrović“, Begeč „Razlike 2“

Cilj projekta:

Izgradnja fleksibilnijeg stava prema kulturnim razlikama, jačanje interkulturalnih kompetencija i veća socijalna interakcija među učenicima različitog sociokulturnog porekla.

Rezultati projekta:

Aktivnosti obuhvataju obradu sadržaja kroz tri teme: „Škola i razlike“, „Narodi i razlike“ i „Znanje i razlike“. Kroz temu „Škola i razlike“ podstican je istraživački rad učenika i promocija dobijenih rezultata o školama i običajima u svetu. Kroz temu „Narodi i razlike“ učenici su otkrivali najpoznatije predstavnike određenih naroda, posetili biblioteku i upoznali se s knjigama i piscima koji pripadaju književnostima određenih naroda. Kroz temu „Znanje i razlike“ učenici su pripremali multimedijalne sadržaje za kviz znanja kojim su obuhvaćena nova saznanja i informacije obuhvaćene temama. Aktivnosti je pratio istaknut vizuelni identitet.

Efekti projekta:

Realizovane projektne aktivnosti mogu da se realizuju kao školski projekat u okviru predmeta građansko vaspitanje, geografija, srpski jezik, istorija. Nastavnice koje su uključene u realizaciju projekta poseduju adekvatne obuke koje se odnose na interkulturalnost, te će zahvaljujući stečenom iskustvu nastaviti ideju o razvijanju znanja i veština o pomenutim temama kod učenika.

OŠ „Miloš Crnjanski“, Žabalj

„Upoznajmo se bolje da bismo se više voleli“

Cilj projekta:

Prevazilaženje predrasuda i stereotipa o napuštanju i isključenosti iz obrazovnog sistema romske populacije. Podsticanje redovnog pohađanja nastave, bolja postignuća i promocija primera dobre prakse iz redova romske nacionalnosti. Izdavanje časopisa na romskom jeziku, radionice za upoznavanje jezika i kulture Roma. Očekujemo da se deca međusobno upoznaju, razumeju i budu podrška jedni drugima u prevazilaženju svih prepreka.

Rezultati projekta:

Promene u stavovima i međusobno uvažavanje i pomaganje u prevazilaženju prepreka. Izdavanje časopisa na romskom jeziku i njegova promocija. Upoznavanje s kulturom, životom i tradicijom romskog naroda. Kroz muzičke radionice prikazivanje talenata romskog naroda i primera dobre prakse kao modela za prevazilaženje predrasuda.

Efekti projekta:

Periodično izdavanje novih brojeva časopisa. Jačanje prisutnosti u svim aktivnostima određenog procenta romske populacije, veća uključenost roditelja u rad škole. Date aktivnosti proširiti na predškolske ustanove i srednje škole kao dobar model rada.

OŠ „Natalija Nana Nedeljković“, Kragujevac „Svet je sazdan od različitosti“

Cilj projekta:

Kreiranje modela za stvaranje klime u obrazovnoj instituciji – školi u kojoj će sva deca imati jednake šanse. Korišćenje vršnjačke edukacije kao značajnog resursa obrazovne i socijalne podrške među učenicima. Podizanje svesti učenika o toleranciji, poštovanju kulturnih, verskih i ličnih različitosti. Prevazilaženje predrasuda i stereotipa o pripadnicima manjinskih i marginalizovanih grupa.

Rezultati projekta:

Realizovane obuke za predstavnike đачkog parlamenta na temu demokratije, ljudskih i manjinskih prava, predrasuda i stereotipa, konflikata i njihovog rešavanja, diskriminacije, nasilja i nenasilne komunikacije. Širenje pozitivnih stavova, kritičkog mišljenja, svesti o značaju bogatstva i različitosti kroz vršnjačku edukaciju. Promocija projektnih aktivnosti u lokalnim medijima i razvoj pozitivnih stavova prema manjinskim i marginalizovanim grupama.

Efekti projekta:

Projekat će se naći u okviru godišnjeg plana rada škole, u akcionom planu đачkog parlamenta. Jačanje resursa vršnjačke edukacije kao značajnog alata u podizanju svesti o osetljivim temama biće prisutan kao stalni model rada u školi.

OŠ „Sutjeska“, Raška „Živa biblioteka“

Cilj projekta:

Međusobno upoznavanje srpsko-romske kulture. Veće angažovanje učenika romske nacionalne pripadnosti u aktivnostima, kao motiv za veće angažovanje u procesu učenja i pohađanja celokupnog obrazovanja. Podrška dugoročnoj inkluziji Roma u školsku zajednicu, kao i nastavak srednjoškolskog obrazovanja, a time i stvaranje primera dobre prakse. Podsticanje razvoja informatičke pismenosti učenika romske pripadnosti zbog nedostataka tehničkih resursa u zajednici iz koje dolaze.

Rezultati projekta:

Realizacijom projektnih aktivnosti kao produkt nastaje „Živa biblioteka“. Anagažovani učenici će biti predstavnici biblioteke koja govori, i oni će u susretu s datim učenicima postavljati pitanja i dobijati odgovore. Teme se odnose na raznovrsnost srpske i romske kulture. Celokupan proces biće zabeležen u filmu koji će se emitovati i prezentovati kulturu romske zajednice.

Efekti projekta:

Kao primer dobre prakse verujemo u uticaj datog pilot-projekta na veće uključivanje romske zajednice u život i rad škole. Nastojanje daljeg implementiranja projekta kroz apliciranje na buduće konkurse koji će pružiti mogućnost osiguravanja usluge asistencije.

OŠ „Vuk Kradžić“, Novi Sad „U razlikama je sličnost“

Cilj projekta:

Oснаživanje učenika u sferi interkulturalnosti, jačanje međusobnih odnosa i zajedništva kod učenika. Razvijanje svesti o postojanju različitih kultura, njihovo prihvatanje i prevazilaženje predrasuda. Organizovanje aktivnosti na kojima se uključuju učenici svih odeljenja, čime se razvija timski duh, saradnja, kreativnost i takmičarske veštine.

Rezultati projekta:

Realizovane su radionice za decu nižeg školskog uzrasta, od prvog do četvrtog razreda, dok su deca višeg školskog uzrasta, od petog do osmog razreda, angažovana u pripremi i izvedbi lutkarske predstave i pripremi materijala za kviz. Kroz teme datih projektnih aktivnosti učenici se oslanjaju jedni na druge koristeći međusobne resurse i prevazilazeći postojeće predrasude i razlike. Važno je postići rezultat da smo svi isti i da možemo dati isti doprinos u zajedničkom radu i samoj zajednici.

Efekti projekta:

Svi produkti rada kroz realizovane radionice, predstavu i kviz ostaju kao stalan materijal za sprovođenje aktivnosti i u narednim godinama. Predstava, kao prikaz kreativnosti, zajedničke uključenosti dece s različitim kulturološkim poreklom, može biti prikazana pred širom lokalnom zajednicom.

OŠ „Emilija Ostojic“, Požega „E-pen for E-day“

Cilj projekta:

Razvijanje pozitivnih shvatanja i stavova o tome da je jezik čuvar našeg identiteta, nepresušan izvor identifikacije koji nas čini jedinstvenim, ali ipak različitim i posebnim kroz istorijske, kulturološke, tradicionalne, umetničke, književne, geografske, kaligrfske i mnoge druge aspekte. Ovaj projekat je namenjen učenicima koji rade po IOP-u i ima za cilj veću angažovanost u radu, digitalno opismenjavanje, olakšano praćenje nastavnih sadržaja, prilagodljivost različitim potrebama učenika.

Rezultati projekta:

Projekat se sastojao iz dva dela. U okviru prvog dela kroz radionice je obeležen Dan jezika, gde su učenici zajedno sa svojim nastavnicima bili podeljeni u osam grupa i imali su zadatak da pišu slova i reči na različitim jezicima. Učenici koji rade po IOP-u 2 s oligofrenologom su pisali reči i slova koje znaju. Svako pismo je predstavljeno i slova s rečima su isečena i od toga je napravljen mozaik na velikom belom panou. Nastavnik likovne kulture je nacrtao sliku koju su deca obojila, a predstavljala je bogatstvo raznolikosti jezika, značaj multikulturalnosti, međusobnog uvažavanja i tolerancije. Drugi deo projekta odvijao se tokom Dečje nedelje. Učenici osmih razreda su pripremili i realizovali radionice za mlađe razrede. Na radionicama su pravljene ID kartice s porukama o značaju tolerancije, multikulturalnosti, prihvatanju različitosti, značaju učenja maternjeg i stranih jezika.

Efekti projekta:

Obeležavanje Dana jezika je postalo tradicija škole, projekat se može neprekidno realizovati u odeljenjima gde učenici rade po IOP-u 1, IOP-2 i IOP-u 3. Arhivirani učenički radovi se mogu koristiti za učeničke izložbe, primere dobre prakse u IOP timovima, pravljenje portofolija učenika. Produkti radionica će se koristiti za afirmaciju tolerancije, multikulturalnosti, značaja opismenjavanja i učenja različitih jezika u školi i široj društvenoj zajednici.

Srednja stručna škola, Kragujevac

„Razvoj interkulturalne osetljivosti“

Cilj projekta:

Unapređenje interkulturalnog obrazovanja i razvijanje kurikuluma (identitet i pripadnost, sličnosti i razlike, ljudska prava i odgovornosti, diskriminacija i ravnopravnost, sukobi i njihovo razrešavanje) u kome svi učestvuju. Razvijanje duha pripadnosti, međusobno poštovanje individualnosti i tolerancije kod učenika i poboljšanje školske klime u duhu humanosti i empatičnosti.

Rezultati projekta:

Realizovano je ukupno 40 radionica. Učenici su imali priliku da učestvuju u radionicama na temu identiteta, razlika, konflikata – sukoba i rešavanja. Učestvovanje u radionicama je omogućilo učenicima da unaprede svoja znanja, veštine, stavove u oblasti komunikacije, timskog rada, kulture, inkluzije, interkulturalnosti, učenja, saradnje, tolerancije i diskriminacije. Na radionicama je učestvovalo 225 učenika iz svih razreda. Radionice interkulturalnosti su organizovane u okviru pripremnih aktivnosti za realizaciju Erasmus projekata. Obuke u ovoj oblasti su sprovedene za nastavnike, učenike i roditelje.

Efekti projekta:

Nastavnici građanskog vaspitanja ugradili su u svoje aktivnosti i kurikulum za narednu školsku godinu koji obuhvata sledeće teme: identitet i pripadnost, sličnosti i razlike, ljudska prava i odgovornost, diskriminacija i ravnopravnost, sukobi i njihovo rešavanje. Na sastanku đачkog parlamenta predstavnici učenika su upoznati s realizacijom aktivnosti planiranih u okviru obeležavanja Dečje nedelje i prevencije vršnjačkog nasilja. Organizovana je horizontalna razmena unutar ustanove na temu „Interkulturalna osetljivost“, kojoj je prisustvovalo 25 nastavnika.

OŠ „Jovan Jovanović Zmaj“, Đurđevo

„Podrška učenicima iz marginalizovanih sredina da budu uključeni, prihvaćeni i jednakih mogućnosti“

Cilj projekta:

Podsticanje redovnog pohađanja škole, socijalizacije i integracije učenika pripadnika romske nacionalne manjine i učenika iz drugih marginalizovanih sredina kupovinom adekvatne obuće. Razmena znanja o različitim kulturama i obeležavanje važnih datuma (Dečja nedelja, Međunarodni dan Roma, Svetski dan siromaštva) koji promovišu značaj interkulturalnosti i neguju je, kao i druženje, prihvatanje, smanjivanje predrasuda i toleranciju. Priprema štampanog materijala za nastavu na daljinu za učenike koji nemaju adekvatne uslove i informaciono-komunikacionu tehnologiju.

Rezultati projekta:

Kupovina 50 pari obuće, čime se podstiče redovniji dolazak dece u školu i smanjenje napuštanja obrazovnog sistema zbog loših materijalnih uslova. Podrška u učenju dece na daljinu slanjem nastavnih materijala i kontinuirano praćenje njihovog napretka. Svakog 17. oktobra, na Svetski dan siromaštva, organizovano prikupljanje odeće, obuće, sredstava za higijenu. Obeležavanje Dečje nedelje i Međunarodnog dana Roma kroz interkulturalne radionice.

Efekti projekta:

Kontinuitet u održavanju manifestacija povodom Dečje nedelje, Međunarodnog dana Roma, Svetskog dana siromaštva, prikupljanje odeće i obuće i kontinuirana podrška kroz snabdevanje porodicama kojima je to potrebno. Planirani način nastave na daljinu kroz pripremu štampanog materijala i praćenje napretka učenika može da se primeni prilikom bilo koje situacije u kojoj postoji potreba za nastavom na daljinu, a ne postoje mogućnosti za primenu informaciono-komunikacione tehnologije.

Naslov: Katalog interkulturalnih školskih projekata realizovanih od 2020. do 2022.

Autor: Slavica Petrović

Izdavač: Ekumenska humanitarna organizacija

Za izdavača: Anna Brtka Valent, direktor

Urednice: Slađana Jovanović, Željka Zeljković

Lektura: Borka Slepčević

Dizajn: Ivana Đurđević

Fotografija na naslovnici:

Fotografije iz osnovnih škola:

Tiraž: 150

Ekumenska humanitarna organizacija

Ćirila i Metodija 21

21000 Novi Sad

Tel/faks: (021) 466-588, 469-683, 6504-296, 6397-626

E-mail: slavica@ehons.org

<http://www.ehons.org>

Copyright © 2023

Ekumenska humanitarna organizacija, Novi Sad

Sva prava zadržana. Nijedan deo kataloga ne može se reprodukovati

ni u kom obliku bez dozvole Ekumenske humanitarne organizacije.

www.ehons.org